

СЕКЦІЯ 7
МАЙБУТНЄ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ: РОЗУМНЕ
УПРАВЛІННЯ, РОЗУМНІ ТЕРИТОРІЇ, РОЗУМНИЙ БІЗНЕС

УДК 339

Ерстенюк Тарас

аспірант кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Кутко Тарас

аспірант кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Taras Ersteniuk

Postgraduate Student of the Economics and Finance Department
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

Taras Kutko

Postgraduate Student of the Economics and Finance Department
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

РОЛЬ ТЕХНОЛОГІЙ У ТОРГІВЛІ ТА ЛАНЦЮГАХ ПОСТАЧАНЬ

THE ROLE OF TECHNOLOGIES IN TRADE AND SUPPLY CHAIN

Зменшення фінансових витрат та оптимальне використання ресурсів, часу і праці на всіх етапах виробництва, транспортування та розподілу товарів і послуг є можливим за рахунок економічно ефективної торгівлі – процесу, за якого здійснюється обмін товарами та послугами таким чином, щоб забезпечити максимальну вигоду при мінімальних витратах. Основна ідея економічної ефективності полягає у досягненні найкращих результатів за мінімальних витрат, що дозволяє забезпечити високу продуктивність, прибутковість та конкурентоспроможність.

Економічно ефективна торгівля сьогодні вимагає інтеграції новітніх технологій, сталих практик і оптимізації ланцюгів постачань. В умовах глобалізації, зміни ринкових умов і розвитку цифрових технологій підвищення ефективності торгівлі стало важливим аспектом для бізнесу та держав.

Ключовими аспектами економічної ефективності є баланс попиту та пропозиції, мінімізація транзакційних витрат та раціональне використання ресурсів. Якщо в класичній економічній теорії ефективність торгівлі часто пояснювали через концепцію порівняльної переваги (коли країни спеціалізуються на виробництві товарів, для яких мають менші альтернативні витрати), то сьогодні ефективність торгівлі набуває більш складного вигляду, що включає не лише економічні фактори, але й соціальні, екологічні та технологічні.

Основним фактором економічної ефективної торгівлі є технології, які змінюють обличчя торгівлі, особливо в контексті електронної комерції та автоматизації бізнес-процесів. Зокрема, прикладом є Amazon, яка активно використовує автоматизацію та робототехніку на складах. Компанії вдалося зменшити час обробки замовлень з 60 до 15 хвилин за допомогою роботизованих систем складів, що дозволяє значно знизити витрати і підвищити ефективність обробки. В результаті, компанія скоротила витрати на робочу силу та підвищила швидкість доставки [1]. Вітчизняним прикладом є Rozetka, яка активно використовує автоматизовані склади для управління інвентарем. Використання IT-інфраструктури дозволяє оптимізувати процеси приймання, зберігання і доставки товарів, що скорочує витрати та покращує обслуговування клієнтів [2].

Автоматизація й оптимізація ланцюгів постачання є невід'ємним фактором економічно ефективної торгівлі. Автоматизація ланцюгів постачань та використання новітніх технологій дає змогу знижувати витрати на доставку та скорочувати час обробки замовлень. IBM Food Trust Blockchain – це платформа, яка використовує блокчейн для відстеження продуктів харчування, таких як кава, у ланцюзі постачання. Це дозволяє знизити витрати на повернення товарів та підвищити прозорість постачань [3]. Укрпошта активно впроваджує автоматизацію процесів обробки посилок, скорочуючи час обробки на складах і знижуючи транзакційні витрати. Інвестиції в інфраструктуру дозволили значно збільшити ефективність доставки по всій Україні [4].

Перехід до сталих практик та «зелена» торгівля є важливим аспектом економічної торгівлі. У відповідь на глобальні виклики, такі як зміни клімату та забруднення навколишнього середовища, багато компаній зосереджують свої зусилля на сталих практиках. Зокрема, «Нова Пошта» активно впроваджує «зелені»

технології у логістиці. В 2021 році запущено перший екологічно чистий вантажний транспорт на електричних вантажівках, ініціатива розвивається і в 2024 році. Це дозволяє знизити витрати на паливо та скоротити викиди CO₂ [5].

Економічно ефективна торгівля є ключовим фактором забезпечення високої продуктивності та конкурентоспроможності на сучасних ринках. Сучасні технології значно підвищують ефективність торгівлі, скорочуючи витрати та покращуючи обслуговування клієнтів. Інтеграція інновацій, таких як блокчейн у ланцюгах постачання, а також сталий розвиток та використання «зелених» технологій, стають важливими складовими економічної ефективності. В умовах глобалізації та змінюваних ринкових умовах, бізнес та держави повинні активно впроваджувати ці технології для досягнення максимальних результатів за мінімальних витрат, що, в свою чергу, сприятиме економічному розвитку та збереженню навколишнього середовища.

Перелік використаних джерел:

1. Research: Warehouse and Logistics Automation Works Better with Human Partners. URL: <https://hbr.org/2024/06/research-warehouse-and-logistics-automation-works-better-with-human-partners>.
2. Автоматизація складу найбільшого інтернет-магазину України. URL: <https://kapelou.com/de/projekte/avtomatizaciya-skladu-marketplejsu>.
3. «IBM Food Trust: Blockchain for Food Supply Chain Transparency». URL: <https://www.ibm.com/products/supply-chain-intelligence-suite/food-trust>.
4. Укрпошта запустила першу автоматизовану сортувальну лінію. URL: <https://www.ukrposhta.ua/ua/news/57882-ukrposhta-zapustila-pershuyu-avtomatizovanuyu-sortovalnu-liniyu>.
5. «Нова пошта» обирає електромобілі: новий крок до екологічної доставки. URL: <https://startermedia.com.ua/news/companynews/2024/06/03/nova-poshta-obyraie-elektromobili-novyy-krok-do-ekologichnoi-dostavky/>.

УДК 006.01

Зарічна Надія

кандидат економічних наук

доцент кафедри економіки та фінансів

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

м. Тернопіль, Україна

Nadiia Zarichna

PhD (Economics)

Associate Professor of the Economics and Finance Department

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

Ternopil, Ukraine

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОЦЕСІВ СТАНДАРТИЗАЦІЇ ТА СЕРТИФІКАЦІЇ В УКРАЇНІ

PROBLEMS AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT OF STANDARDISATION AND CERTIFICATION PROCESSES IN UKRAINE

Посилення євроінтеграційних процесів в Україні передбачає адаптацію та уніфікацію національного законодавства до правового простору Європейського союзу, в цих умовах виникає необхідність міжнародної стандартизації та сертифікації майже усіх товарів і послуг для збільшення товарообороту та ефективності виробництва, покращення якості продукції, розвитку та оптимізації міжнародного економічного, наукового та технічного співробітництва. Основна мета, як стандартизації так і сертифікації, полягає в інформаційному забезпеченні потенційних користувачів (споживачів) та різних контрагентів (від національного і до міжнародного рівня) щодо якісних характеристик продукції (послуг).

Однак, існують численні виклики і проблеми, пов'язані з реалізацією цієї мети. По-перше, існує проблема неоднорідності стандартів і вимог щодо якості на різних ринках та в різних країнах, що ускладнює міжнародну торгівлю та глобальну інтеграцію бізнесів. По-друге, суб'єкти господарювання повинні ефективно впроваджувати системи управління якістю, а це супроводжується високими витратами та необхідністю залучення висококваліфікованого персоналу. По-третє, сертифікація продукції зазвичай є складним і тривалим процесом, що може призвести до затримок у випуску продукції на ринок і втрати конкурентоспроможності, або ніші ринку. Тому забезпечення ефективності сучасних бізнес-процесів передбачає необхідність вирішення проблем, пов'язаних з роллю сертифікації, стандартизації та управління якістю продукції.

Стандартизація дуже тісно пов'язана із сертифікацією. Проте, процеси сертифікації не регулюються на міжнародному рівні. Відповідно, не існує міжнародних органів сертифікації, які могли б видавати міжнародні сертифікати. Процес сертифікації відбувається на рівні кожної країни національними організаціями з